

Темišварски сабор

Vrsta: Seminarski | Broj strana: 10 | Nivo: Filozofski Fakultet

1. сеп. - 3. дец. 1790. године

Положај Срба у Хабзбуршкој Монархији крајем XIII в. није био нимало лак ни једноставан. Српски народ се одржавао помоћу привилегија добијаних од аустријских царева. Оне су омогућавале да се надјача било хрватски било мађарски елемент који никада нису признавали пуноважност поменутих привилегија стално сужавајући права Срба. Права су настављена да се сужавају и за време царице Марије Терезије. Нестабилан положај Срба постао је лошији у последњим данима владавине аустријског цара Јосифа II. Он је пред смрт био натеран од стране мађарске властеле да укине реформе које је донео за своје владавине, изузев Патента о толеранцији, који је штитио права некатоличких верских група и одлуке којом су укинута права феудалних господара да располажу животима својих поданика.

То је време снажног буђења националних покрета у Угарској и Хрватској који су бранили своју државност, али на штету слободарског режима који је створио цар Јосиф. То је се посебно огледало на пољу кметства и толеранције, што није могло да не изазове забринутост Срба, живо заинтересованих за верску толеранцију, ограничавање кметства и очување свог привилегованог положаја у Монархији. Покрет је имао за циљ да оствари већи степен аутономије Угарске и њеног сабора (Дијете) од бечког двора. Суочен са овим бечки двор, задржавши горе поменуте Патент и одлуку, ипак није могао да одбије захтев за обновом укинutih жупанија, што је значило враћање односно власти угарском племству и сазивањем Угарског сабора. Стање је враћено на оно од пре 1780. године. Царска канцеларија је тражила противтежу угарским сталежима подстичући и све остале факторе који би се према логици својих интереса могли искористити за то.

Ситуација је постала сложенија ратом који је вођен са Турцима (1788-1791) и смрћу цара Јосифа II (20. Фебруара 1790). Не би требало запоставити и велика европска превирања која су дошла као последица Велике француске револуције 1789.

Поменути повратак на стање пре 1780. највише је забринуо Србе у Хабзбуршкој Монархији у првим месецима 1790. године. Српски живаљ је се нарочито бојао да поменуто стање не утиче претерано и на њихов положај. Страх од повратка Терезијанских реформи био је оправдан, јер би то значило бацање Срба међу грађане другог реда. Такође је и Православље било прогоњено од стране унијата, а Срби нису могли да обављају јавне функције остајући без бенефиција. Те бенефиције су биле резервисане за племство и Католичку цркву.

Замисао, о томе шта би требало да се предузме и на чему би требало да се настоји, потекла је са више страна: 1) од виђенијих појединаца: Ј. Мушкатиновић, Новаковић, Везелић, Сечанац... 2) од епископата (будимског епископа Стефана (Стратимировића), вршачког Јосифа (Јовановића) Шакабенте, бачког Јована (Јовановића), плашког Генадија (Димовића)); 3) од православних општина: Арада, Будима, Темишвара, Сегедина, Новог Сада...

Јован Мушкатиновић је живео у Пешти и био сенатор, забринут новом ситуацијом у држави послао је писмо митрополиту Мојсију (Путнику), које овај прима 18. фебруара 1790. У писму га је обавестио о том великом покрету властеле и о томе да су жупаније чак одбиле да шаљу цару регруте и храну за војску за већ поменути рат са Турском, док год Беч не пристане на захтеве мађарске властеле око обнове угарске државности. Мушкатиновић је сматрао да би и Срби могли да искористе новонасталу ситуацију за своје захтеве, а да би се то учинило предлагао је митрополиту да са двојицом генерала: Монастерлијом и Сечанцем и са њим самим (Мушкатиновићем) оде у Беч и издејствује код цара пристанак на захтеве Срба.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com